

A baleseti sebészetről

A baleseti sebészet (traumatológia) csak az utóbbi évtizedekben indult erős fejlődésnek. Azelőtt elhanyagolt, fejlődésben visszamaradt tudomány volt, s ezen az elmaradottságon csak a háborúk lendítettek. Az iparosodás megindulása gyakoribbá tette a baleseti sérüléseket, és ennek következtében fontos tudományág lett. Fejlődésében segítette a legújabb gyógyszerek megjelenése (penicillin, streptomycin, aureomycin, terramycin stb.). Ezáltal sok olyan kezelési mód vált lehetővé, amelyet azelőtt a sterilitás hiánya miatt életveszélyes lett volna. A technikai felkészültség is lendített az előrehaladásra, gondolok itt a röntgenre és különböző műszerekre.

Igy vált lehetővé hazánkban is a törések kezelésének egy újszerű módja, a combnyak és velőrszegezés, amelyet egyre kiterjedtebben alkalmazunk. Ennek lényege az, hogy a tört csontokat gondos összeegyeztetés után úgy rögzítjük, hogy a csőves csont hossztenyélinek megfelelően egy arra alkalmas rozsdamentes szegyet verünk be és azt a gyógyulásig bent hagyjuk. Ez az eljárás szinte forradalmasította a törések kezelését. Elvileg az összes csőves csontok törésénél használható lenne a velőrszegezés, azonban mégsem alkalmazzuk minden esetben. Olyan töréseknél ugyanis, amikor kisebb beavatkozás árán jó gyógyulási eredményt érünk el, nem alkalmazzuk. Leginkább olyan esetekben kerül szóba, amelyeknél más kezeléssel kielégítő eredményt elérni nem tudnánk, pl. comb, lábszár törésénél és egy speciális esetben, a combnyaktörésénél.

A combnyakszegezés ma már nélkülözhetetlen beavatkozás. A combnyaktörés, ez az idősebb korban létrejövő gyakori törésforma, megoldatlan problémája volt a baleseti sebésznek. Több kezelési formával kísérleteztek, azonban egyikkel sem tudtak 50-60 százaléknál jobb eredményt elérni. A betegek nagy része, vagy nyomorék maradt, vagy meghalt.

Ma már tömegével kezelik a combnyaktörött betegeket szegezéssel eljárásal, és gyógyulási eredményei 90 százalék felett mozognak. Így még 80 éves betegek törését is sikerült meggyógyítani.

A velőrszegezéssel rendszerint olyan egyének végtagszegezését gyógyítjuk, akik termelő munkát végeznek és akik ipari, vagy mezőgazdasági sérülést szenvedtek. Munkaképességük maradéktalan visszanyerése nemzetgazdasági érdek is.

A velőrszegezés comb- és sípcsont töréseknél leggyakoribb, főleg abban az esetben, ha a törés rösszül gyógyult, élzület képződött, vagy vértelen módszerekkel nem érnek célt. Jóval ritkább alkalmazási területe a kar, alkar és kulcsfontok törései.

Ezen új csontegyesítési eljárást sem használhatjuk minden törésnél kritikátlanul, mert ha így próbálnánk a töréseket gyógyítani, nagyon szármalmas eredményeket kapnánk. Nem szólvá arról, hogy sok esetben nagy behatásnak és fájdalomnak tennénk ki a beteget, amikor más eljárás is éppúgy célravezető.

Az orvos célja mindig az, hogy legkisebb beavatkozással és fájdalommal a legjobb eredményt érje el. Ezen elv alapján mindig a legmegfelelőbb kezelést alkalmazni, ez az, amely már nemcsak tudomány, hanem művészet is.

Megválogatott esetekben a velőrszegezés pótolhatatlan. Pontosabban azokat a végtagszegeket tudjuk velőrszegezéssel meggyógyítani, amelyek a szokásos eljárásokkal soha, vagy nagyon hosszú idő alatt gyógyultak volna meg.

Nem akarok részletesebben kitérni a többi modern baleseti kezelésre. Leszögezhetem azonban azt, hogy az igaz ugyan, hogy az iparosodással a baleseti sérülések megszáporodtak, de a baleseti sebészet fejlődése biztosított számunkra, hogy egyre több embertársunk egészségét tudjuk visszaadni.

Dr. Szabó Csaba
sebész orvos.

Sok hű-hó semmiért a NATO színpadon

Róma népe hajdanában azt követelte császártól, hogy kenyeret és cirksuzt adjon neki. Néró azóta megboldogult és a régi Róma népet is elnyelte az ényészet. De a követelés fennmaradt. Igaz, ez összevetésében egy kicsit megváltozott, de még is fennmaradt. Azóta új Nérók és új népek jöttek. A népek követeik a kenyeret, a Nérók adják a cirksuzt. Az aréna ezidőszori Rómából áttelepült Bonnba, és Néró főszerepét Adenauer vette át. Bevonultak a gladiátorok is, akik polgári foglalkozásuk szerint a NATO tagállamainak külügyminiszterei. Azt először nem lehetett tudni, hogy mi szerepelt műsoron, de ez a műsor nemcsak a nézők, hanem a szereplők is csalódást váltott ki. Pedig diadalokban, zenei aláfestésben és pompázó kísérsiben nem volt hiány. Az érdeklődők csak a végén tudták meg, hogy az egész bonni előadásnak

ezt a címet kellett volna adni: Sok hű-hó semmiért. Ugyanis a viadal előző évtizedben végződött, pedig a színpadon valami ilyen is ígérték: a brit csapatok létszámbővítését programja, Franciák felvétele a NATO-ba, az atlanti fegyveres erők korszerűsítésének mértéke. A végén aztán az is kiderült, hogy a szereplők csak ripacsodtak, mert az olyan érdekes szám, mint a NATO-hatalmak önkényeskedése Egyiptomban és Cipruson, illetve a brit és francia csapatok kivonása Németország területéről, még a műsorvezető is kiharadt. Franciát is valamilyen „frankó” öllel kihagyják.

Lehetséges az is, hogy a sugárzárta össze a szövegváltást, ezért kellett a függőnyt idő előtt leereszteni. A színpad mögött aztán a gladiátorok egyike-másika: Brentano és Pineau, Dulles és Adenauer felmondták egymásnak a szerződésüket. De nem is annyira a cirksuz volt nekik érdekes, mint inkább a bőséges színházi vacsora. — Miért ne! — gondolják. — Hadd nyögje a német nép az ilyen díszelőadások költségeit, a csapatok meg csak maradjanak, azt is bírja a német nép. — Az pedig teljesen mindegy a német népek, hogy Franciák tagjai lesznek-e a NATO-nak vagy sem.

Egy nagy előadás azonban még hátra van. Ez lesz a NATO határvidéki. Ebben a műsorban azonban már a népek is szerephez jutnak. Ez az előadás nem soká várhat magára, és szép temetésnek ígérkezik.

Emberek és gépek

Serény munka folyik a felsőmajori lakóház építkezésénél. Meszet oltanak, habarcsot kevernek a gépek, a kőművesek pedig fűrész rakják egymás mellé a téglákat. A segédmunkások is iparkodnak, hogy a munka gyorsabban menjen.

A 26-os Építőipari Vállalat dolgozó március 14-én öt ház építését kezdték el. Azóta közel 300 főre emelkedett a dolgozók létszáma. Így az elmúlt héten már újabb 3 épület alapjainak kiemeléséhez kezdtek hozzá. Ezzel az itt készülő valamennyi épület munkálatait már elkezdték.

A nagy munkák kezdete óta — március 14-e óta — közel 8000 köbméter földet termeltek ki és több mint 2000 köbméter falat húztak fel. A földmunkáknál Komáromi, Nyári, Kajári brigádok tűnnek ki. Kőművesek közül Adomeczky, Császári és a Horváth brigád jár az élen.

A brigádok munkájához a gépek adnak segítséget. Tizenkét transzportőr, három kompresszor, tizenkét légkalapács, s ezenkívül még más gépeket is használnak az építőiparban, amely gyorsítja a lakóházak építését.

HÜSÉG

V alahányszor gyereket vártak Szabóék, a reménykedés és a gond édes-keserű érzése töltötte meg a tenyérrnyi ablakú nemesócsai cselédházat. Reménykedtek, hogy majd évek múltán lesz, aki szaporítja a vékony cselédkenyeret. Aggódhattak, mert addig sok verejtéket kell letörölni a barázdás homlokról, ezernyi figyelemmel osztva szét a hig levest. De Szabóék házában nem így váltotta egymást a gond és a remény, pedig mindegyikből jutott bőven. Születés meg temetés. Így követték egymást az évek. A tíz gyerekből hatot eltemettek. Ki siratta őket, kinek fájt a Szabó család bűje, keserűsége? Az öreg Szabó rejtett reménységgel figyelte cseperedő gyerekeit. Különösen Imrét, a legnagyobbat, akifől sokat remélt.

1912-t irtak akkor. Az őszi szél már erősen ritkította a fák lombjait, mikor az Imre gyerek bevonult. — Ne sirj Mariskám, ha leszerelnek elveszlek — vigasztalta a takaros kislányt, mikor a vonat hosszút futtyentve kigördült a komáromi állomásról. Szemében a búcsú könyveivel és szívében néma esküvessel indult Mariska hazafelé és várta, várta az ő katonáját. Imre meg a kemény regulában ette a császár keserű kenyerét.

A 14-es augusztusi menettel Szabó Imre is a frontra került. A keserűen várt tábori lapok egyikére rápotyogtak Mariska könnyei. Rajta pár sor: megbeszéltem, útban vagyok hazafelé... Az aggódó öröm sem tarthatott sokáig. Alig fakadt a tavasz, Szabó Imrétől újra robogott a vonat az orosz front felé. Aztán elmaradtak a kevés reményt nyújtó tábori lapok is.

Przemysl környékén mindig hideg a március. De ilyen dermesztő talán sosem volt. A főfedezékek kevés védelmet nyújtottak a metsző szél, meg a golyó ellen. A puskához szokott füleket bántotta a hirtelen beállott csend. Azután mindenünnen oroszok jöttek. Nincs menekvés. Csitálgatották a foglyokat. A közeli Antipihában, a táborban találkoztak újra a régi katonapajtások. A foglyóletben minden változás egy új nap, egy új reménysugár. A foglyó mindig a szabadságról beszél, arról is álmodik. A tábor csendje egybefonódik az erdő susogásával. S a csendben itt is, ott is mozdul valaki. Ót is hívják. Megy. Talán itt a szabadulás... A csoport megáll, letelepszik, aztán az egyik

fogoly, Radek Károly feláll, beszélni kezd... A szabadság talán közelebb van, mint gondoltátok... Nemcsak a mi szabadságunk, mindenké... Mi leszünk a föld urai... Mi uralkodunk, munkások... Földet adunk a parasztnak, ő is velünk tart... Lenin mondta... A bolsevikok mondták... Véget vetünk a háborúnak... Hallgatnak. Es gondolatban otthon járnak a maguk falujában Szabó Imre előtt is kirajzolódik a falu tornya, a füstös cselédházak... Szabóadok leszünk, Lenin mondta... mozog az ajkuk hangtalanul. — Lenin mondta... És a napok új híreket hoznak... Egy másik Csita melletti foglyótáborban Rákosi Mátyás beszélt a foglyokhoz. A szabadságról.

Elviszik a foglyokat — jött az újabb hír. És valóban. Szabó Imre néhány társával a vladimirszi guberniába került. Egy báró majornak táborba dolgoznak. Távol a világ zajától. Nem jutott el ide a hír, csak egy-egy hazatérő katona hozott valami újságot.

Az egyik 17-es tavaszi napon nagy fordulat támadt. Ezek az ezerszer megsanyargatott cselédek összefogtak és elkergették a cári zsoldárokat. Újabb hírt hoz a szél: Megbukott a cár... Demokrácia van. Néhány foglyó felkerekedik, a faluba, Alexandrovkába gyekeznek. Köztük van Szabó Imre is. Óvatosan mennek, mert tudják, hogy a papok a foglyókat ellen hangolják a népet. Félnék a veréstől. Különösen összeszorul a szívük, mikor látják, hogy a falu népe ott csoportosul az egyik ház előtt. A padkán egy katona ül és beszél. Meglátja és odainti a foglyókat. — Lesz ami lesz — szól oda társainak Szabó Imre. — Menjünk.

Ezek is elnyomott emberek, akiket az urak a vágóhídra hajtottak — szól a katona, fejével biccentve a foglyók felé. — Ezek is testvéreink... Lenin azt mondta, a mi harcunk minden elnyomott nép szabadságáért folyik. — Azután beszélt a februári forradalomról. Beszélt arról, hogyan vitték a munkások a villukon Lenint, amikor Pétervárra érkezett. — Lenin azt mondta, a földet megváltás nélkül a parasztnak

kell adni... Zúgott az utca a bolsevik agitátor szavai nyomán. — A Kerenszkij kormány nem ad földet, katonákat küld a nagybirtok védelmére. A Kerenszkij kormány becsap benneteket, folytatja a háborút... De mi most testvéreink ellen nem harcolunk... A mi legfőbb ellenségeink itthon vannak...

A foglyók még akkor is beszélgettek a katonával, mikor a falura már ráborult az éjszaka. Egy új világ születése világosodott meg előttük. Egy szent nagy ügynek, a szocializmusnak lettek hordozóivá. Nehezebben talán soh'sern teltek a napok. A parasztnak földet foglaltak, az uraság rektáraiból szétosztották a földet meg a gabonát, csak öfelöltük, a hadifoglyók felől nem intézkedett senki.

Kitört egy újabb, a szocialista forradalom. A bolsevikok felhívták a hadifoglyókat, hogy menjenek be Szürgacsra, onnan hazaszállítják őket. Hamarosan Ivanovo-Voznyeszenszkbe kerültek. Munkára jelentkeztek, szabadok voltak. 1918 tavaszán Moszkvába vitték a foglyókat, egy gyűjtőtáborba. Szabó Imre egy Varga nevű társával búcsút mondott a drótkerítésnek. Visszaszöktek Voznyeszenszkbe. Beálltak vöröskatonának. A forradalmi törvényeség alakulatába nyertek beosztást. Elédezett az ellenforradalom. Kemény munka várt a vöröskatonákra, de sikerült elfojtani az ellenforradalom próbálkozásait.

A fiatal Szovjethatalomra rá tört a burzsuj-világ. — Lenin azt mondta, a mi harcunk minden elnyomott nép szabadságáért folyik — emlékezett vissza Szabó a bolsevik agitátor szavaira. — Vegyenek fel engem is a pártba, elvtársak — állt elő kérésével Szabó. — És miért akar a pártba lépni — kérdezték. Szabó elismételte újra, amit a bolsevik agitátortól hallott, de még azt is hozzátette: Lenin ezt nemcsak az orosz kommunisztáknak mondta: Nekünk otthon éppen úgy kell a szabadság, mint itt az oroszoknak, vagy akárki másnak. Egy huszárkaplár bizonygatta, hogy Szabó becsülettel harcolt a proletárhatalomért, bizhat benne a párt. Fel-

vettek. Tagja lett a Bolsevik Párt nemzetiségi szekciójának. A harcok Foltavára szökötték. Szervezte társával együtt az I. poltavai nemzetközli ezredet. Harkov a következő állomás. Amerre a Vörös Hadsereg jár, létrejön a szovjet hatalom, nő a fegyveres erő, a proletariátus hadserege. Szabó harcostársai szakaszparancsnoknak javasolják, hadnagyi rangot kap. Újra Poltava. Kemény ütközetet vív a fiatal proletárhadsereg a fehérekkel, de már gyűjti erőt az Ukrajnába betörő lengyel pánok ellen. Szabó Imrét a tífusz kiűti a sorból. Kazánba kerül. A nehéz gyógyulás után egy menetszázd helyettes parancsnoka. Nehéz a feladat, egész embert követel, kommunisztát, aki tudja miért harcol, aki nem hátrál.

Hiába is törte a fejét Szabó Imre, soha nem tudta meg, hogy kinek a javaslatára, 6 hónapos politikai iskolára küldték. Ekkor már elbukott nálunk a proletárdiktatúra. Az iskolára előadói: Alpári Gyula, Rákosi Mátyás, Varga Jenő elvtársak ismerítették a Tanácsköztársaság nagyszúró tettel, és bukásának okait. Ekkor már 1921-et irtak. A hatalomért folyó versengés új háború kirobbanásának veszélyét jelözte itt, Európa szívében. Nehéz, talán a legnehezebb feladatok vártak a kommunisztákra. Menjenek háza és vigyék győzelemre azt a harcot, mely egyszer elbukott. — Ti kommuniszták vagytok, egy nagy, egy szent ügy harcosai. Otthon véres terror dúhög. A párt bizik benneteket. Legyetek óvatosak, de árulok soha! Az új életért harcoltok, soha ne hátráljatok! — búcsúztatta őket Kun Béla elvtárs.

Senki sem fájlalja jobban társainak elvesztését, mint a kommunista. A viszontlátás aggodó öröme fájjal valósg hasított bele. Selmecki Gyula elvtársat, a hős, a rettenthetetlen bolsevik harcost, a lágyzárvú tanítót elfogták és meggyilkolták. Igen, mert jüdasok is voltak közöttük. Szabó Imre Komáromba ment. Az akkor már nem tartozott Magyarországhoz. Először a pártot kereste, mert Csehszlovákiában volt szabadon működő kommunista párt. Teljes boldogságot érzett.

Dolgozhat a pártért, és akéhez szíve mindig visszavágyott — Mariska hűséggel várta. Összeházasodtak. Munkát kért, kommunista munkát. Kapott. Beszélt, lelkesen és meggyőzően a munkásállam védelméért vívott harcrol.

1938. A magyar ellenforradalmi fasiszta kormány rátámad Csehszlovákiára. Tűzzel-vassal irtja a kommunisztákat. Nehéz napok következnek a Szabó családra. Két sógorát kivégezték. Meghaltak, de elvüket nem adták fel. Szabó Imrének menekülni kellett. Hova? A fasiszmus szinte egész Európában dúhög. Magyarországra jön, Várpalotára. Újra távol a családtól. A kommuniszták hamar egymásra találának. Cera Imre, Borzas István, Madlovics Ferenc, Patonai János, 1939-ben sztrájk tör ki Péten, az ő kezük van a dologban. Titokban találkoznak, ébren tartják a tudatot, hogy él a párt. Házkutatások... De Szabó elvtárs kicsúszik a kopók kezéből. A Szovjet Hadsereg győzelmesen nyomul előre.

1945 március 21. A Magyar Tanácsköztársaság Kikiáltásának 25. évfordulóját Várpalota szabadságban ünnepli. Szabóadot hozott a munkáshadsereg. A poltavai I. nemzetközli ezred dereshajú, egykori főhadnagya könnyezve öleli át a vöröscsillagos katonát. Szervezik a pártot, a Magyar Kommunista Pártot. Szabóadknál gyülekeznek. Vannak vagy hetvenen. 12 év. És a lerombolt bányászfalú várossá fejlődik.

1956 október. A lappangó ellenforradalom kitér és megsemmisítésével fenyegeti a kommuniszták vezetésével megvalósult néphatalmat. Szabó Imre rendíthetetlen hittel bízik. Nem, nem győzhetnek. Nem győznek, mert a proletár nemzetközli erősebb és a csillagos katonák nem felejtették el, amit Lenin mondott: a mi harcunk minden elnyomott nép szabadságáért folyik. És ez a harc győzött, amire Lenin tanította a munkásokat.

Imre bácsi — mert most már így hívják — ma is úgy állja őrhelyét, mint négy évtizeddel ezelőtt. Szolgálatba indul. Szürke munkásörvényruhájá frissen vagyalva. Mariska néni — mert már őt is így hívják — körbe forgatja az „őregét”. Büszkén tekint utána. Van miért.

Angyal Mihály.